

IOAN ALEXANDRU, *Drept administrativ european*, Editura Universul Juridic, București, 2008, 382 p.

Aderarea României la Uniunea Europeană, la 1 ianuarie 2007, nu a făcut altceva, decât să confirme faptul că țara noastră este, în mod ireversibil, atașată principiilor europene, ale democrației, drepturilor și libertăților individului și statului de drept, iar integrarea, proces de durată, pe care țara noastră îl parcurge în prezent, este de natură să contribuie la situarea alături de alte state, care au dobândit tradiție în materie.

Este motivul pentru care, apreciez că lucrarea „*Drept administrativ european*” a fost așteptată și consider, cu just temei, că este binevenită în peisajul doctrinei de specialitate. De ce? Multe sunt argumentele care pot pleda în favoarea afirmației de mai sus, dar sunt sigur că toate gravitează în jurul ideii potrivit căreia aceasta, pe de o parte, reprezintă rezultatul efortului științific aparținând unui autor a cărui autoritate este recunoscută, în materie, în țară și în străinătate, ca având competențe meritorii, în teorie și practică, deopotrivă ca personalitate științifică de excepție, iar pe de altă parte, lucrarea în sine, prin conținutul și forma pe care le are, se dovedește a fi necesară și oportună, dacă avem în vedere profunzimea semnificațiilor dar și a obiectivelor pe care și le propune.

Așa cum observă și distinsul profesor-autor, încă din primele pagini ale operei sale, „*Integrarea României în Uniunea Europeană este, deja, o veche aspirație a noastră, a tuturor. Acest lucru presupune, însă, o completare a culturii tradiționale cu noi componente care țin de armonizarea acesteia cu aceea ce se consideră a fi cultura politică, juridică și administrativă proprie spațiului public european*”. În acest context, cu deosebită admirație profesională, semnez apariția lucrării mai sus-menționată.

Cu toate că autorul și-a intitulat demersul, „*după unele ezitări*”, „*drept administrativ european*”, denumire „*adoptată convențional în curricula universitară a facultăților de profil din întreaga Europă, deși autonomizarea unei astfel de discipline juridice este discutabilă în momentul de față*”, titlul este cât se poate de sugestiv. Se dorește să fie o contribuție prin care, într-o manieră sistematizată, autorul realizează o abordare globală a dreptului administrativ european, făcând referire, pe de o parte, la dreptul administrativ și administrația publică în țări din UE și, pe de altă parte, la dreptul administrativ al UE.

Reprezentând rezultatul unui amplu efort de cercetare, cartea oferă garanții certe cu privire la utilitatea și finalitatea sa, prin conținutul dens în teze și idei, reglementări, concepte și mecanisme acțional-pragmatice minuțios sistematizate de către prof. Ioan Alexandru, autor de notorietate în materie, personalitate reunind, în egală măsură, calități proprii unui veritabil teoretician și practician prin activitățile desfășurate, la care, adaug, experiența didactică universitară, indispensabilă acțiunii într-un domeniu atât de sensibil și de mobil. Aceasta este, realmente, un câștig nu numai pentru studenții facultăților de drept ori administrație publică și profesioniștii celor două domenii, ci pentru toți cei care au preocupări conexe acestora.

În mod inspirat, lucrarea este structurată în două părți, fiecare parte fiind, la rândul-i, structurată în mai multe capitole.

Dreptului administrativ și administrației publice în țări din Uniunea Europeană, (prima parte) autorul le consacră trei capitole.

Înscriindu-se într-un firesc academic, de excepție, cu care autorul, în timp, ne-a obișnuit, la care se adaugă rigoarea-i specifică, demersul debutează cu o serie de delimitări de natură istorică și conceptuală, dintre care amintim: bazele dreptului comparat; caracteristicile dreptului public comparat; dreptul administrativ comparat; conceptul și evoluția dreptului administrativ în țări din Uniunea Europeană ș.a. (capitolul 1).

Menționând faptul că, „*pentru interesul acestei lucrări (...) un sistem se poate organiza sub forma următoarelor tipuri de structuri*”, cum ar fi cele care fac trimitere la structura lineară, structura funcțională și structura mixtă, de exemplu, autorul ne oferă, în cadrul capitolului al 2-lea, ample detalii cu privire la organizarea structurilor administrative în Franța, Anglia, Germania și Italia.

Prezentarea continuă, într-o notă de echilibru, între teorie și practică, mai mult decât necesar unei asemenea abordări, cu o analiză aprofundată a legalității activității administrative și a protecției cetățenilor împotriva abuzurilor autorităților. Expunerea este deosebit de interesantă, în sensul că, fiecare dintre cele trei puncte ale capitolului al 3-lea, aduce în prim-planul atenției, aplicarea principiului legalității, protecția cetățenilor prin dreptul administrativ, într-o serie de state cu tradiție (Franța, Anglia, Germania și Italia), dar și restricțiile legale și libertatea de acțiune a administrației, în aceleași 4 state membre ale Uniunii Europene, propunându-și și reușind astfel o prezentare comparativă edificatoare.

A doua parte a lucrării este consacrată, așa cum sunt convins că se așteaptă oricare cititor (cadrul didactic, doctorand, masterand, student, om de teorie ori de practică), analizei, pe fond, a *dreptului administrativ al Uniunii Europene*. Capitolul 1 al acestei părți este rezervat Uniunii Europene și dreptului administrativ. Consider că analiza este pe cât de generoasă pe atât de complicată, în sensul că, așa cum arată chiar autorul „*noțiunea de administrație publică europeană este susceptibilă de două sensuri: unul material și altul formal. Abordarea materială presupune analiza activității de organizare a executării și de executare în concret a legislației comunitare (legislația primară și derivată), realizată prin acțiuni cu caracter de dispoziție sau acțiuni cu caracter de prestație. Abordarea formală se bazează pe analiza sistemului de instituții și structuri administrative europene care realizează această activitate*”. Concret, din punct de vedere formal, autorul dezvoltă structura politico-administrativă a Uniunii Europene, iar din perspectivă materială regăsim o prezentare a regulilor (principiilor) în limitele cărora administrația publică europeană își manifestă puterea discreționară.

După un capitol destinat izvoarelor dreptului administrativ european (capitolul al 2-lea), lucrarea aduce în discuție ample informații referitoare la principiile generale ale dreptului administrativ european, și anume: încrederea și previzibilitatea; deschiderea și transparența; răspunderea delictuală a administrației comunitare și eficiența, respectiv eficacitatea (capitolul al 3-lea).

Consecvent permanent denumirii lucrării, în cap. patru, autorul tratează structura politico-administrativă a Uniunii Europene potrivit Tratatului de la Lisabona, iar în cap. cinci este detaliat procesul decizional în Uniunea Europeană.

Un loc important este rezervat controlului legalității deciziilor administrative prin Curtea de Justiție a Comunităților Europene (cap. șase). Astfel, sunt evidențiate, după cum urmează: căile de contestare a deciziilor administrative ilegale; structura și competențele actuale ale Curții de Justiție ș.a.

Caracterul pronunțat științific al documentării este completat și de conținutul cap. șapte, în cadrul căruia întâlnim explicate relațiile instituțiilor comunitare cu parlamentele naționale în realizarea politicilor UE.

Autorul își întregeste cercetarea, spre edificarea cititorului, cu o serie de reprezentări grafice, deosebit de sugestive pentru toți cei care doresc să aibă o înțelegere corectă și completă a informațiilor parcurse.

Drept administrativ european este o lucrare complexă prin conținut, dar deosebit de accesibilă prin forma pe care i-a conferit-o autorul, a cărui personalitate s-a remarcat de fiecare dată prin exactitate, sistematizare și problematizare. Raportându-mă la toate cele de mai sus, relev faptul că toți aceia care-i vor parcurge paginile se pot considera într-un real câștig informațional și explicativ privitor la o tematică extrem de necesară, actuală, dar și de o certă perspectivă.

Prof. univ. dr. AUGUSTIN FUEREA